

การศึกษาสภาพความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม ความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 A Study of the Needs conditions for The Development of a Model to Enhance Critical Thinking Skills of 9th Grade

บุญทริกา พงศ์ศิริวรรณ* พัทธราวัลย์ มีทรัพย์* พรทิพย์ ครามจันทิก*

Boondarika Pongsiriwan* Phutcharawalai Meesup* Phorntip Jankramtuek*

สาขาการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*

Field in Research and Development in Education, Faculty of Education,

Pibulsongkram Rajabhat University*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่าง คือครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สอนภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาส จากสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 52 โรงเรียน เครื่องมือการวิจัยคือ แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าความต้องการจำเป็นโดยวิธี Priority Need Index ใช้เทคนิค Modified Priority Need Index ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่เป็นจริงการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.70 , S.D. = 0.67) และ สภาพการปฏิบัติที่ควรจะเป็นของครูผู้สอนมีระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.87 , S.D. = 0.39) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (PNI modified = 0.32) รองลงมาได้แก่ ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ PNI modified = 0.31) ด้านเทคนิคการจัดการเรียนรู้ (PNI modified = 0.31) และ ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ (PNI modified = 0.29) ตามลำดับ

คำสำคัญ : ความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

Abstract

The purpose of this research was to study the needs development of a Model to Enhance Critical Thinking Skills of 9th Grade. The samples were 52 Thai languages teachers teaching Junior High School students in Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 2. The instruments used were questionnaires about the needs development of a combined model of learning to enhance Critical Thinking Skills and analyzed using frequency, percentage,

mean ($\bar{x}$), standard deviation(S.D.) and Modified Priority Needs Index by using Modified Priority Need Index Technique. The results of this research were as follows: real conditions of a combined model of learning to enhance Critical Thinking Skills were in high level ($\bar{x}$ = 3.70, S.D. = 0.67) and practice conditions of the teachers had the highest level of learning to enhance overall Critical Thinking Skills ($\bar{x}$ = 4.87, S.D. = 0.39). When criticized in topics: the most importance was the principles and methods of learning management (PNI modified 0.32) the next one was the preparing of learning (PNI modified = 0.31) the third one was the learning techniques (PNI modified = 0.31) and the least importance was the evaluation of learning (PNI modified = 0.29).

Keyword: Needs, Active Proactive, Learning management to Enhance Critical Thinking Skills

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาระบบการคิดวิเคราะห์ วิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรมประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552 ข : 1)

ตลอดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ซึ่งความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบเพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสมและสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 4) สอดคล้องกับนักเรียนแห่งศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องมีทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา การสื่อสารและการร่วมมือทำงาน ตลอดจนทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี ได้แก่ ความรู้พื้นฐานด้านสารสนเทศ ความรู้พื้นฐานด้านสื่อ ความรู้พื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) และทักษะชีวิตและการทำงาน ได้แก่ ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว ความคิดริเริ่มและการขึ้นนำตนเอง ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมการเพิ่มผลผลิตและความรับผิดชอบความเป็นผู้นำ

ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (critical thinking) จึงเป็นทักษะสำคัญสำหรับการเป็นมนุษย์ในศตวรรษที่ 21

การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ถือว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับประชาชนในสังคมประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะประชาชนจะต้องใช้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์หาสาเหตุและเหตุผลที่จะนำมาสู่การสนับสนุนความเชื่อ เพื่อที่จะหาทางเลือกและตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง เพราะในปัจจุบันเรารับข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ผ่านทั้งทางสื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์หรือผ่านทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งข้อมูลที่ได้รับนั้นมีทั้งจริงและเสริมแต่ง คนในสังคมปัจจุบันจึงต้องรู้จักคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อใช้ในการตัดสินใจ ข้อมูลที่สลับซับซ้อน ปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ รวมทั้งข้อมูลที่เกิดขึ้นมากมายเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและไม่ตกเป็นบุคคลที่เสียเปรียบในสังคม

ความต้องการในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน เนื้อหารายวิชา และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ได้รูปแบบที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นนั้น เพื่อต้องการตอบสนองต่อการเรียนที่มีความหลากหลาย (Claxton and Murrell, 1987) ผู้สอนเป็นผู้ที่ต้องเข้าใจและประเมินผู้เรียน เพื่อให้ทราบว่าควรใช้การเรียนการสอนแบบใดเพื่อให้ผู้เรียนได้ความรู้ ผู้สอนควรใช้เครื่องมือในการช่วยพัฒนาระบบกระบวนการคิดของผู้เรียน เช่น เครื่องมือพัฒนาศักยภาพทางปัญญา (cognitive tools) เพื่อพัฒนาการสร้างความรู้และกระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ดังที่ Bruner (1993) กล่าวว่าผู้เรียนจะต้องยกระดับการเรียนรู้ที่เพิ่มการจดจำข้อเท็จจริงไปสู่การ เริ่มต้นที่จะคิดอย่างมีวิจารณญาณ สิ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนเสริมสร้างความรู้ในการเรียนรู้ที่มีผลต่อความสามารถทางปัญญา (cognitive skills) คือ การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการคิดในระดับสูง (higher-order thinking skills) เช่น การคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ ตลอดจนการแก้ปัญหา และการถ่ายโอน

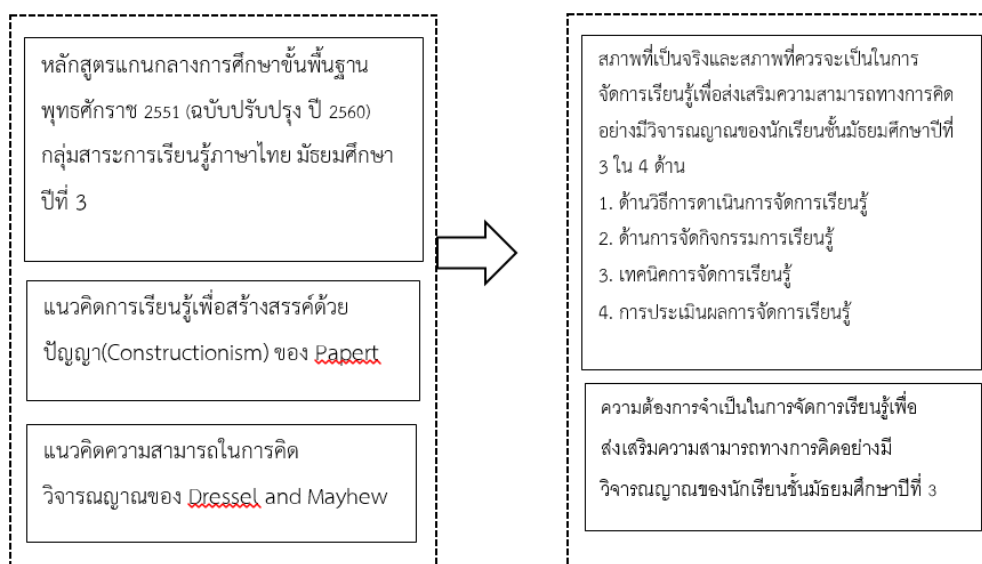
ในสภาพปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมตลอดเวลาอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมไม่ว่าจะเป็นที่โรงเรียนความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนนักเรียนความสัมพันธ์กับครูผู้สอน หรือสิ่งแวดล้อมภายในบ้านที่รวมถึงสัมพันธ์ภายในครอบครัว ก็มีส่วนสำคัญในการคิดการตัดสินใจ เพราะเด็กจะรับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม รับพฤติกรรมของบุคคลรอบตัวมาเลียนแบบและปรับเป็นพฤติกรรมของตนเอง ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการส่งเสริมพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณให้เป็นคุณลักษณะประจำตัวของคนไทยตั้งแต่ในวัยเรียน เพราะในด้านการศึกษานั้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี รู้จักคิดอย่างรอบคอบ รู้จักใช้เหตุผลคิดวิเคราะห์วางแผนสร้างทางเลือกที่ดีที่จะนำไปสู่ความสำเร็จทั้งในการเรียนและชีวิตการทำงานดังนั้นหากผู้เรียนมีความสามารถทางการคิดตั้งแต่ระดับพื้นฐานจนถึงในระดับสูงนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนมีสมรรถนะที่พึงประสงค์ เกิดความพร้อมที่จะนำความรู้และความสามารถความสามารถทางการคิดนี้ไปใช้ในการศึกษา การดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องต่อไปในอนาคต

จากความสำคัญที่ว่าความสามารถด้านการคิดเป็นสิ่งที่ควรส่งเสริมพัฒนาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนและความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นความสามารถที่ต้องอาศัยการฝึกฝน โดยมีปัจจัยหลายประการที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนซึ่งมีหน้าที่ในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีศักยภาพและความสามารถในการคิดและตัดสินใจแก้ปัญหาได้ จึงสนใจศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เนื่องจากนักเรียนในวัยนี้เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ ต้องประสบกับการเปลี่ยนแปลงและการตัดสินใจ ที่ผลการวิจัยที่ปรากฏจะเป็นแนวทางในการส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ รู้จักแยกแยะ มีความรอบคอบและใช้เหตุผลในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสมเพื่อความสำเร็จในการเรียน การทำงานตลอดจนการดำรงชีวิตร่วมกับบุคคลในสังคมได้อย่างมีความสุข

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด/ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้และความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังภาพ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

1.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสังเคราะห์เป็นสภาพความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นอยู่จริงกับสภาพที่ควรจะเป็น โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) เทคนิคการจัดการเรียนรู้ 4) การประเมินผลการจัดการเรียนรู้

1.3 สร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถามสภาพที่เป็นอยู่จริงกับสภาพที่ควรจะเป็นเพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังนี้

1.3.1 กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะของสภาพความต้องการจำเป็นด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านเทคนิคการจัดการเรียนรู้ และด้านการประเมินผลการเรียนรู้

1.3.2 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการวัดแต่ละด้าน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ(Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงและที่ควรจะเป็นในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert Scale) กำหนดค่าการแปลความหมายค่าเฉลี่ย 5 ช่วง ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 5.00 หมายถึง มีสภาพที่เป็นจริง หรือ สภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49 หมายถึง มีสภาพที่ปฏิบัติจริง หรือ สภาพที่ควรปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49 หมายถึง มีสภาพที่ปฏิบัติจริง หรือ สภาพที่ควรปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49 หมายถึง มีสภาพที่ปฏิบัติจริง หรือ สภาพที่ควรปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49 หมายถึง มีสภาพที่ปฏิบัติจริง หรือ สภาพที่ควรปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะอื่นๆ

1.3.3 นำแบบสอบถามสภาพและความต้องการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการหาค่า IOC โดยประเด็น ข้อคำถามแต่ละข้อมีค่า IOC เฉลี่ยอยู่ระหว่าง 0.6 – 1.0

1.3.4 นำแบบสอบถามไปใช้เก็บรวบรวมกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 52 โรงเรียน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจงโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 ที่เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทั้งหมดจำนวน 52 โรงเรียน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการสอบถามข้อมูลเบื้องต้นแบบตรวจสอบรายการ เกี่ยวกับ ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์สอนขนาดของโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีแจกแจง ความถี่ และค่าร้อยละ

2.2 วิเคราะห์สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้จากตอนที่ 2 จำนวน 28 ข้อ โดยแบ่งเป็นด้าน โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ หาค่าความต้องการจำเป็นโดยวิธี Priority Need Index ใช้เทคนิค Modified Priority Need Index

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ คือ จำนวนโรงเรียนขยายโอกาส ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต2 จำนวนทั้งสิ้น 52 โรงเรียน โดยการสุ่มแบบเจาะจง

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยเก็บข้อมูลมาจาก ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาส ของสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ปีการศึกษา 2563 ภาคเรียนที่ 1 จำนวน ทั้งหมด 52 โรงเรียน นำเสนอ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ผลการวิเคราะห์สภาพความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 48 คน คิดเป็น ร้อยละ 92.31 มีอายุระหว่าง 31- 40 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 48.08 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 59.62 ประสบการณ์สอน 1-5 ปี และ 6-10 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็น ร้อยละ 28.85 และ เป็นครูโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 86.54

2. ผลการวิเคราะห์สภาพความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของครูผู้สอน ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้

ด้าน	สภาพความเป็นจริงในระดับปฏิบัติ			สภาพความคาดหวังในระดับปฏิบัติ			PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้	3.69	0.45	มาก	4.84	0.35	มากที่สุด	0.31	2
ครูเลือกบทความ หรือปัญหาที่น่าสนใจมาให้นักเรียนฝึกฝนอย่างหลากหลาย	3.19	0.60	ปานกลาง	4.63	0.63	มากที่สุด	0.45	1
ครูเลือกบทความ หรือปัญหาที่เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน	3.67	0.62	มาก	4.81	0.44	มากที่สุด	0.31	4

ด้าน	สภาพความเป็นจริงในระดับปฏิบัติ			สภาพความคาดหวังในระดับปฏิบัติ				
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	PNI	ลำดับ
ครูมีบทบาทเป็นผู้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกรูปแบบการเรียนรู้ที่ตนเองสนใจ	3.40	0.77	ปานกลาง	4.88	0.38	มากที่สุด	0.44	2
ครูทำข้อตกลงเบื้องต้นกับนักเรียนก่อนเรียนทุกครั้ง	4.19	0.63	มาก	4.90	0.30	มากที่สุด	0.17	6
ครูกำหนดวัตถุประสงค์ ตารางการทำงานที่แน่นอน	4.08	0.59	มาก	4.88	0.38	มากที่สุด	0.20	5
ครูให้คำแนะนำและอธิบายเกี่ยวกับบทความหรือปัญหาจากเรื่องที่อ่านได้หลายมุม	3.62	0.60	มาก	4.92	0.33	มากที่สุด	0.36	3

จากตาราง 1 เมื่อพิจารณาระดับสภาพที่เป็นจริงในการปฏิบัติ ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นรายชื่อพบว่า ข้อที่ครูมีระดับการ ปฏิบัติมากที่สุด คือ ครูทำข้อตกลงเบื้องต้นกับนักเรียนก่อนเรียนทุกครั้ง โดยมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.19, S.D. = 0.63) รองลงมา คือ ครูกำหนดวัตถุประสงค์ ตารางการทำงานที่แน่นอน มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.08, S.D. = 0.59) ส่วนข้อที่ครูผู้สอนมีระดับปฏิบัติ น้อยที่สุด คือ ครูเลือกบทความ หรือปัญหาที่น่าสนใจมาให้นักเรียนฝึกฝนอย่างหลากหลาย มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.19, S.D. = 0.60)

เมื่อพิจารณาระดับสภาพการปฏิบัติที่ควรจะเป็น ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นรายชื่อพบว่า ข้อที่ครูมีระดับที่ควรปฏิบัติมากที่สุด คือ ครูให้คำแนะนำและอธิบายเกี่ยวกับบทความหรือปัญหาจากเรื่องที่อ่านได้หลายมุม โดยมีระดับที่ควรปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.92, S.D. = 0.33) รองลงมา คือ ครูทำข้อตกลงเบื้องต้นกับนักเรียนก่อนเรียนทุกครั้ง มีระดับที่ควรปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.90, S.D. = 0.30) ส่วนข้อที่ครูผู้สอนมีระดับที่ควรปฏิบัติ น้อยที่สุด คือครูเลือกบทความ หรือปัญหาที่น่าสนใจมาให้นักเรียนฝึกฝนอย่างหลากหลาย มีระดับที่ควรปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.63, S.D. = 0.63)

และเมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของสภาพความต้องการจำเป็น (Modified Priority Need Index :

PNI modified) ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ ครูเลือกบทความ หรือปัญหาที่น่าสนใจมาให้นักเรียนฝึกฝนอย่างหลากหลาย (PNI modified = 0.45) รองลงมาได้แก่ ครูมีบทบาทเป็นผู้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกรูปแบบการเรียนรู้ที่ตนเองสนใจ (PNI modified = 0.44) และ ครูให้คำแนะนำและอธิบายเกี่ยวกับบทความหรือปัญหาจากเรื่องที่อ่านได้หลายมุม (PNI modified = 0.36) เป็นอันดับที่ 2 และ 3 ตามลำดับ

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ด้าน	สภาพความเป็นจริงในระดับปฏิบัติ			สภาพความคาดหวังในระดับปฏิบัติ			PNI	ลำดับ
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ		
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.68	0.43	มาก	4.87	0.34	มากที่สุด	0.32	1
ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อยๆ เพื่อช่วยกันในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่อ่าน	3.46	0.75	ปานกลาง	4.81	0.44	มากที่สุด	0.39	2
ในกิจกรรมการเรียนรู้ ครูเน้นให้นักเรียนทุกคนร่วมมือกันทำงานมากกว่าให้นักเรียนแข่งขันกันเอง	4.29	0.72	มาก	4.90	0.36	มากที่สุด	0.14	8
ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีการค้นหาความรู้ต่างๆ ด้วยตนเอง	3.46	0.67	ปานกลาง	4.87	0.40	มากที่สุด	0.41	1
ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการอภิปรายแสดงความคิดเห็นในการเรียนการสอน	3.73	0.66	มาก	4.85	0.41	มากที่สุด	0.30	6
ครูจัดกิจกรรมหรือสร้างสถานการณ์ให้นักเรียนได้นำความรู้ไปใช้ปฏิบัติจริง	3.83	0.65	มาก	4.92	0.33	มากที่สุด	0.29	7
ครูจัดกิจกรรมหรือสร้างสถานการณ์ที่เน้นให้นักเรียนได้ฝึกทักษะและกระบวนการคิดที่เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน	3.63	0.63	มาก	4.88	0.38	มากที่สุด	0.34	4
ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้ที่เชื่อมโยงเนื้อหา กับชีวิตประจำวัน	3.71	0.78	มาก	4.85	0.41	มากที่สุด	0.31	5
ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันโดยใช้กระบวนการกลุ่ม	3.52	0.70	มาก	4.88	0.38	มากที่สุด	0.39	2
ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้นักเรียนเสนอผลงานเป็นกลุ่ม	3.58	0.75	มาก	4.90	0.36	มากที่สุด	0.37	3
ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.48	0.61	ปานกลาง	4.83	0.47	มากที่สุด	0.39	2
ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เช่น เกม เพลง โดยแฝงการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	3.83	0.75	มาก	4.81	0.44	มากที่สุด	0.39	2

จากตารางที่ 2 เมื่อพิจารณาระดับสภาพที่เป็นจริงในการปฏิบัติ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ครูมีระดับการ ปฏิบัติมากที่สุด คือ ในกิจกรรมการเรียนรู้ ครูเน้นให้นักเรียนทุกคนร่วมมือกันทำงานมากกว่าให้นักเรียนแข่งขันกันเอง โดยมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.72) รองลงมา คือ ครูจัดกิจกรรมหรือสร้างสถานการณ์ให้นักเรียนได้นำความรู้ไปใช้ปฏิบัติจริง และ ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เช่น เกม เพลง โดยแฝงการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.75) ส่วนข้อที่ครูผู้สอนมีระดับปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อยๆ เพื่อช่วยกันในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่อ่าน มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$, S.D. = 0.75)

เมื่อพิจารณาระดับสภาพการปฏิบัติที่ควรจะเป็น ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ครูมีระดับที่ควรปฏิบัติมากที่สุด คือ ครูจัดกิจกรรมหรือสร้างสถานการณ์ให้นักเรียนได้นำความรู้ไปใช้ปฏิบัติจริงโดยมีระดับที่ควรปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.92$, S.D. = 0.33) รองลงมา คือ ในกิจกรรมการเรียนรู้ ครูเน้นให้นักเรียนทุกคนร่วมมือกันทำงานมากกว่าให้นักเรียนแข่งขันกันเอง มีระดับที่ควรปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.90$, S.D. = 0.36) ส่วนข้อที่ครูผู้สอนมีระดับที่ควรปฏิบัติ น้อยที่สุด คือครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อยๆ เพื่อช่วยกันในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่อ่าน มีระดับที่ควรปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.44)

และเมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของสภาพความต้องการจำเป็น (Modified Priority Need Index :

PNI modified) ด้านหลักการและวิธีการจัดการเรียนรู้เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีการค้นหาความรู้ต่างๆ ด้วยตนเอง (PNI modified = 0.41) รองลงมาได้แก่ ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อยๆ เพื่อช่วยกันในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่อ่าน (PNI modified = 0.39) และ ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (PNI modified = 0.39) เป็นอันดับที่ 2 และ 3 ตามลำดับ

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้านเทคนิคการจัดการเรียนรู้

ด้าน	สภาพความเป็นจริงในระดับปฏิบัติ			สภาพความคาดหวังในระดับปฏิบัติ			PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
ด้านเทคนิคการจัดการเรียนรู้	3.70	0.58	มาก	4.86	0.36	มากที่สุด	0.31	2
ครูเลือกสถานการณ์ หรือ ปัญหา ที่มีความหลากหลาย	3.56	0.70	มาก	4.87	0.44	มากที่สุด	0.37	3

ด้าน	สภาพความเป็นจริงในระดับปฏิบัติ			สภาพความคาดหวังในระดับปฏิบัติ			PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
ครูฝึกให้นักเรียนได้อ่าน และ แสดงความคิดเห็นจากการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จนนักเรียนรู้สึกว่าการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน	3.21	0.70	ปานกลาง	4.83	0.47	มากที่สุด	0.50	1
ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และมีวิจารณญาณ	3.37	0.79	ปานกลาง	4.79	0.50	มากที่สุด	0.42	2
ครูให้รางวัลแก่นักเรียนเมื่อนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และมีวิจารณญาณ	4.10	0.77	มาก	4.85	0.41	มากที่สุด	0.18	6
ครูใช้เทคนิควิธีที่หลากหลาย เหมาะสมกับการส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	3.63	0.77	มาก	4.87	0.44	มากที่สุด	0.34	4
ครูใช้สื่อและเทคนิคต่างๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้น่าสนใจ	3.73	0.74	มาก	4.88	0.38	มากที่สุด	0.31	5
เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจในเรื่องที่เรียนครูผู้สอนจะช่วยเหลืออธิบายซ้ำ ให้นักเรียนทุกครั้ง	4.31	0.64	มาก	4.96	0.19	มากที่สุด	0.15	7

จากตารางที่ 3 เมื่อพิจารณาระดับสภาพที่เป็นจริงในการปฏิบัติ ด้านเทคนิคการจัดการเรียนรู้ เป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่ครูมีระดับการ ปฏิบัติมากที่สุด คือเมื่อนักเรียนไม่เข้าใจในเรื่องที่เรียนครูผู้สอนจะช่วยเหลืออธิบายซ้ำ ให้นักเรียนทุกครั้ง โดยมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.64) รองลงมา คือ ครูให้รางวัลแก่นักเรียนเมื่อนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และมีวิจารณญาณ มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.77) ส่วนข้อที่ครูผู้สอนมีระดับปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ครูฝึกให้นักเรียนได้อ่าน และ แสดงความคิดเห็นจากการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จนนักเรียนรู้สึกว่าการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.21$, S.D. = 0.70)

เมื่อพิจารณาระดับสภาพการปฏิบัติที่ควรจะเป็น ด้านเทคนิคการจัดการเรียนรู้ เป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่ครูมีระดับที่ควรปฏิบัติมากที่สุด คือ เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจในเรื่องที่เรียนครูผู้สอนจะช่วยเหลืออธิบายซ้ำ ให้นักเรียนทุกครั้งโดยมีระดับที่ควรปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.96$, S.D. = 0.19) รองลงมา คือ ครูใช้สื่อและเทคนิคต่างๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้น่าสนใจ มีระดับที่ควรปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.38) ส่วนข้อที่ครูผู้สอนมีระดับที่ควรปฏิบัติ น้อยที่สุด คือ ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และมีวิจารณญาณ มีระดับที่ควรปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.50)

และเมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของสภาพความต้องการจำเป็น (Modified Priority Need Index :

PNI modified) ด้านเทคนิคการจัดการเรียนรู้ เป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ ครูฝึกให้นักเรียนได้อ่าน และ แสดงความคิดเห็นจากการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จนนักเรียนรู้สึกว่าการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน (PNI modified = 0.50) รองลงมาได้แก่ ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และมีวิจารณญาณ (PNI modified = 0.42) และ ครูเลือกสถานการณ์ หรือ ปัญหา ที่มีความหลากหลาย (PNI modified = 0.37) เป็นอันดับที่ 2 และ 3 ตามลำดับ

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้านการประเมินผลการเรียนรู้

ด้าน	สภาพความเป็นจริงในระดับปฏิบัติ			สภาพความคาดหวังในระดับปฏิบัติ			PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
ด้านการประเมินผลการเรียนรู้	3.79	0.44	มาก	4.89	0.29	มากที่สุด	0.29	3
ครูประเมินกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณจากการวิเคราะห์บทความของนักเรียน	3.88	0.51	มาก	4.90	0.36	มากที่สุด	0.26	4
ครูให้นักเรียนตอบคำถามจากสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน	3.75	0.55	มาก	4.83	0.43	มากที่สุด	0.28	3
ครูนำผลจากการสอบมาวิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อจัดกิจกรรมซ่อมเสริม	3.71	0.57	มาก	4.90	0.36	มากที่สุด	0.32	1
ครูใช้การวัดและประเมินผลที่หลากหลาย	3.79	0.72	มาก	4.92	0.27	มากที่สุด	0.30	2
รวมเฉลี่ย	3.70	0.67	มาก	4.87	0.39	มากที่สุด	0.30	

จากตาราง 4 เมื่อพิจารณาระดับสภาพที่เป็นจริงในการปฏิบัติ ด้านประเมินผลการเรียนรู้ เป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่ครูมีระดับการ ปฏิบัติมากที่สุด คือ ครูประเมินกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณจากการวิเคราะห์บทความของนักเรียน โดยมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.51) รองลงมา คือ ครูใช้การวัดและประเมินผลที่หลากหลายมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.72) ส่วนข้อที่ครูผู้สอนมีระดับปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ครูนำผลจากการสอบมาวิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อจัดกิจกรรมซ่อมเสริม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.57)

เมื่อพิจารณาระดับสภาพการปฏิบัติที่ควรจะเป็น ด้านประเมินผลการเรียนรู้ เป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่ครูมีระดับที่ควรปฏิบัติมากที่สุด คือ ครูใช้การวัดและประเมินผลที่หลากหลาย โดยมีระดับที่ควรปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.92$, S.D. = 0.27) รองลงมา คือ .ครูประเมินกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณจากการวิเคราะห์บทความของนักเรียน มีระดับที่ควรปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.90$, S.D. = 0.36) ส่วน

ข้อที่ครูผู้สอนมีระดับที่ควรปฏิบัติ น้อยที่สุด คือครูให้นักเรียนตอบคำถามจากสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน มีระดับที่ควรปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.83$, S.D. = 0.43)

และเมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของสภาพความต้องการจำเป็น (Modified Priority Need Index :

PNI modified) ด้านหลักการและวิธีการจัดการเรียนรู้เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ ครูนำผลจากการสอบมาวิเคราะห์ให้ผู้เรียนเพื่อจัดกิจกรรมซ่อมเสริม (PNI modified = 0.32) รองลงมาได้แก่ ครูใช้การวัดและประเมินผลที่หลากหลาย (PNI modified = 0.30) และ ครูให้นักเรียนตอบคำถามจากสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน (PNI modified = 0.28) เป็นอันดับที่ 2 และ 3 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้านที่มีความสำคัญมากที่สุด คือด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แสดงให้เห็นว่าครูมีการจัดกิจกรรมกลุ่มที่เน้นให้นักเรียนทำงานร่วมกัน ถึงแม้ได้เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการอภิปรายแสดงความคิดเห็น แต่เนื่องจากข้อมูลที่นักเรียนจะนำมาใช้อาจไม่เพียงพอที่จะนำมาอภิปรายหรือแสดงความคิดเห็นได้ ซึ่งอาจเป็นเพราะครูมีการจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีการค้นหาความรู้ต่างๆ ด้วยตนเองน้อย รวมถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่หลากหลาย ทำให้นักเรียนไม่สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันได้แม้ว่าจะเป็นกระบวนการกลุ่มแล้วก็ตาม ซึ่งกลุ่มที่ครูแบ่งนั้นไม่ใช่กลุ่มย่อยที่จะให้นักเรียนทุกคนจะอภิปรายแสดงความคิดเห็นได้ ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยความสำเร็จของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ครูควรสนับสนุนให้นักเรียนหาความรู้ด้วยตนเอง และจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายโดยใช้กระบวนการกลุ่ม โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยๆ เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสช่วยกันแสดงความคิดเห็น ต้องมีการฝึกให้นักเรียนได้อ่าน และแสดงความคิดเห็นจากการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการเลือกบทความ หรือปัญหาที่น่าสนใจมาให้นักเรียนฝึกฝนอย่างหลากหลาย จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และมีวิจารณญาณ และจากการสังเคราะห์เอกสารจะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ ในการช่วยเสริมสร้างทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทำให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีศักยภาพและความสามารถในการคิดและตัดสินใจแก้ปัญหาได้ นอกจากนี้ผู้เรียนยังต้องใช้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์หาสาเหตุและเหตุผลที่จะนำมาสู่การสนับสนุนความเชื่อ เพื่อที่จะหาทางเลือกและตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง เพราะในปัจจุบันเราได้รับข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ผ่านทั้งทางสื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์หรือผ่านทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งข้อมูลที่ได้รับนั้นมีทั้งจริงและเสริมแต่ง คนในสังคมปัจจุบันจึงต้องรู้จักคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อใช้ในการตัดสินใจ ข้อมูลที่สลับซับซ้อน ปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ รวมทั้งข้อมูลที่เกิดขึ้นมากมายเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและไม่ตกเป็นบุคคลที่เสียเปรียบในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ งามนิตย์ ทองน้อย (2552 : 92) กล่าวว่า การสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองเป็นกระบวนการสร้างความรู้ด้วยตนเองจากโครงสร้างความรู้ที่มีอยู่ในตัวของแต่ละบุคคลกับการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนฝึกประสบการณ์ในการสังเกตสิ่งต่างๆ ที่มีในกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อนำมาเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของแต่ละคน และจากการแสวงหาความรู้จากข้อสนเทศต่างๆ การสนทนา การอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ของผู้เรียนในกลุ่มช่วยขยายโครงสร้างความรู้ให้กว้างขวางขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับพินิจ อุไรรักษ์ (2553 : 154) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม โดยฝึกให้ร่วมกันคิดร่วมกันทำงานเป็น

กลุ่มย่อย ให้บอกผลที่ได้จากการคิดของตนเองแก่สมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่ม รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนคนอื่นๆ ทำให้ได้เปรียบเทียบผลการคิดของตนกับผู้อื่น ได้ฝึกการหาเหตุผลข้อสรุปจากข้อมูลที่มีอยู่ทั้งในส่วนผลการคิดของตน ผลการคิดของเพื่อนในกลุ่มย่อย และอภิปรายร่วมกันเพื่อหาข้อสรุปของกลุ่มใหญ่การอภิปรายร่วมกันนั้น จะเป็นประโยชน์ทั้งผู้เสนอความคิดเห็นและผู้ฟัง ผู้เสนอจะได้จัดระบบความคิดและฝึกกระบวนการคิดส่วนผู้ฟังจะได้รับข้อมูลจากคนอื่น ๆ เพื่อช่วยในการปรับความคิดของตนเอง การมีปฏิสัมพันธ์กันของผู้เรียนตามแนวทางการจัดกิจกรรมเช่นนี้ จะช่วยลดการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง เนื่องจากจะต้องเผชิญกับความคิดเห็นที่แตกต่างจากตนจะเกิดการเรียนรู้ในการจัดการเกี่ยวกับความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ซึ่งพร้อมที่จะนำข้อมูลเหตุผลหรือความคิดเห็นของผู้อื่นมาประเมินสรุปซึ่งส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนความคิดของตนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Frost (1991) ที่พบว่าการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนจะช่วยให้ผู้เรียนมีการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1. เครื่องมือที่พัฒนาขึ้นในการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำ เครื่องมือนี้ไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนในชั้นอื่นๆ และในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ ด้วย
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีการค้นหาความรู้ต่างๆ ด้วยตนเอง ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ผ่านการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย
3. การวางแผนการจัดการเรียนรู้ครูควรเลือกบทความ หรือปัญหาที่หลากหลาย เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกรูปแบบที่ตนเองสนใจ
4. เทคนิคการจัดการเรียนรู้ ควรฝึกให้นักเรียนได้อ่าน และ แสดงความคิดเห็นจากการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จนนักเรียนรู้สึว่าการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ครูควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และมีวิจารณญาณ
5. การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ควรนำผลจากการสอบถามวิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อจัดกิจกรรมซ่อมเสริม ใช้การวัดและประเมินผลที่หลากหลาย เพื่อประเมินกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อมูลที่นำมาสร้างข้อคำถามในแบบสอบถามในครั้งนี้ได้จากการศึกษาเอกสารและเอกสารที่เกี่ยวข้องเท่านั้น ในการวิจัยครั้งต่อไปควรนำข้อมูลจากกระบวนการกลุ่ม การสนทนากลุ่ม วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมาเสริมเพิ่มเติมเพื่อนำข้อมูลหรือข้อสรุปที่ได้มาสร้างข้อคำถามในแบบวัดหรือแบบสอบถามให้ครอบคลุมต่อไป
2. ควรมีการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ในระดับชั้นอื่นๆ และ ควรมีการศึกษาความต้องการจำเป็นในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ ด้วย

3. หลังจากประเมินความต้องการจำเป็นและได้รับการพัฒนาแล้ว ควรมีการวิจัยติดตามผล การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อให้ทราบว่ามีการพัฒนาตามสภาพที่ควรจะเป็นหรือไม่

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545 ก) **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- งามนิตย์ ทองน้อย. (2552). **ผลของการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นนทบุรี เขต 1**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
- พินิจ อุไรรักษ์. (2553). **ผลการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กระบวนการวิจัยที่มีต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การใฝ่รู้และเจตคติต่อกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน**. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การวิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551 ก). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- Bruner, J. T. (1993). *Schools for thought: a science of learning in the classroom*. MA: MIT Press: Cambridge.
- Claxton, C. S. and Murrell, P. H. (1987). **Learning styles : Implications for improving Education practices**. (pp. 65 – 79). ASHE-ERIC Higher Education Report 4 (October 1987).
- Frost, S. H. (1991). **Fostering the Critical Thinking of College Women Through Academic Advising and Faculty Content**. *Journal of College Student Development*, 32(4), 359-366.